

Littafin Daniyel — Na dari da tamanin da biyar

Allantakantakar Allah Cikin Jiki: Zurfin Furucin Bitrus da Abubuwan da Yake Nufi

Jeff Pippenger
2024-04-15

Sa'ad da Bitrus ya gabatar da amsarsa ga tambayar Kristi game da wanda almajirai suke cewa Kristi ne, ya bayyana cewa Yesu shi ne Shafaffe, wato Almasihu, Masihu. Ya kuma ce Shi Dan Allah ne.

Da Yesu ya zo cikin iyakokin Kaisariya Filibi, sai ya tambayi almajiransa, yana cewa, Wa mutane suke cewa ni, Dan Mutum, ne? Sai suka ce, Wadansu suna cewa kai ne Yohanna Mai Baftisma; wadansu, Iliya; wadansu kuma, Irmiya, ko kuwa daya daga cikin annabawa. Ya ce musu, Amma ku fa, wa kuke cewa ni ne? Sai Siman Bitrus ya amsa ya ce, Kai ne Almasihu, Dan Allah mai rai. Sai Yesu ya amsa ya ce masa, Mai albarka ne kai, Siman Barjona: gama ba nama da jini ne suka bayyana maka wannan ba, sai dai Ubana wanda yake cikin sama. Ni ma ina gaya maka cewa, kai ne Bitrus, kuma a kan wannan dutse zan gina ikilisiyata; kofofin jahannama kuwa ba za su rinjaye ta ba. Kuma zan ba ka makullan mulkin sama: kuma duk abin da za ka daure a duniya za a daure shi cikin sama: kuma duk abin da za ka kwance a duniya za a kwance shi cikin sama. Matiyu 16:13–19.

Ta wurin Bitrus ne Ruhu Mai Tsarki ya gabatar da muhimmin gaskiya domin dubu dari da arba'in da huɗu su fahimta. Ya yi haka a Panium, wato Kaisariya Filibbi. Panium shi ne wuri mafi tsarki na haikali a cikin bautar macijin, gama Girka tana wakiltar duniya, kuma duniya a kwanaki na karshe ita ce Majalisar Dinkin Duniya, wadda ita ce wakilin macijin a duniya. “Kofofin jahannama” suna ne na haikalin Pan, allahn akuya na Girka. An gina haikalin a gaban kogon da yake daure da Mabubbugar Panium. Mabubbugar Panium ce take ciyar da Kogin Urdun, wanda alama ce ta Almasihu.

Sunan “Jordan” na nufin “mai saukowa,” kuma yana fara tafiyarsa ne a yankin tsaunuka na arewacin Isra'ila, yana daukar babban tushensa daga mabubbugan Dutsen Hermon, mafi tsayin koli a jerin tsaunukan Hermon, inda mabubbugar da ake kira “kofofin jahannama” take. Hermon na nufin “mai tsarki” kuma “Jordan” na nufin “saukowa.” Kogin Jordan yana gudana daga tsaunukan Dutsen Hermon kuma yana saukowa ta kwarin tsagin Jordan, har a karshe ya kai ga Tekun Matattu, wanda shi ne mafi kaskancin wuri a doron kasa.

Ruwan da ke ciyar da Kogin Urdun, wadanda suka samo asali a haikalin Pan, kuma wadanda a karshe suke isa ga mafi kaskancin wuri a duniya, suna wakiltar saukowar da Dan Allah ya yi sa'ad da Ya bar mafi daukar tsattsarkan dutse domin Ya sauko zuwa mafi kaskancin “mataccen teku” na wannan duniya. Saukowar Almasihu daga sama zuwa mutuwar gicciye kuma tana wakiltar cewa Ya dauki jikin mutumin da ya fadi a kan Kansa, gama tafiyarsa daga sama zuwa gicciye ta sami ciyarwa daga ruwan da suka samo asali a “kofofin jahannama.”

Tekun Matattu ba kawai shi ne wuri mafi kasa a duniya ba, amma kuma shi ne ruwa mafi gishiri a duniya, ya ninka gishirin teku sau tara. Mutuwar Almasihu a kan gicciye, kamar yadda Tekun Matattu yake misalta ta, a nan ne Ya tabbatar da alkawarinsa da mutane da yawa.

Kowace hadaya ta kyautar garinka kuwa za ka yi mata yaji da gishiri; kuma kada ka bari gishirin alkawarin Allahnka ya rasa kasancewa daga kyautar garinka: tare da dukan hadayunka za ka miƙa gishiri. Lawiyawa 2:3.

A kan hanyarsa daga marēmāran Dutsen Hermon, Kogin Urdun yana bi ta cikin Tekun Galili, wanda kuma ake sani da Tafkin Tiberiyas da Tafkin Kinneret. Galili na nufin “makulli” ko kuma “mahadar juyawa.” Tiberiyas sunan sarkin Romawa ne wanda ya gaji Augustus Kaisar, kuma saboda siffar tafkin, ake kiransa Kinneret, wanda ke nufin “garaya” ko “algaita.” Mahadar juyawa ga ’yan Adam ta zo ne sa’ad da Tiberiyas Kaisar yake mulki kuma aka gicciye Yesu, kuma kowace garaya a sama ta yi shiru. Shaidar yanayin kasar Kogin Urdun dangane da “kofofin jahannama,” wato haikalin gunkin Helenawa mai suna Pan, tana magana game da shaidar da Bitrus ya shelanta ta wurin hurarren Ruhu Mai Tsarki.

Jikowar Almasihu shi ne haɗuwar allahntaka da ɗan’adamtaka wadda ta faru sa’ad da Dan Allah na allahntaka ya ɗauki jikin mutum a kansa, ta haka ya haɗa allahntaka da ɗan’adamtaka, kamar yadda ruwan maɓuɓɓugar Pan da ke ciyar da Kogin Urdun suke wakilta. Abin da ya ciyar da maɓuɓɓugar Pan kuwa shi ne raba, ruwan sama da kankara da suka sauko a kan duwatsun Hermon, Hermon yana wakiltar dutsen “mai tsarki,” wato Urushalima ta sama.

Waƙar Matakai ta Dawuda. Duba, ga shi, yadda yake da kyau, kuma yadda yake da daɗi, ’yan’uwa su zauna tare cikin haɗin kai! Yana kama da mai mai daraja a kan kai, wanda ya gangaro zuwa gemu, har ma da gemun Haruna; wanda ya gangaro zuwa gefen rigunansa; Kamar raɓar Hermon, da kuma kamar raɓar da ta sauko a kan duwatsun Sihiyona: gama a can Ubangiji ya umarta albarka, wato rai har abada. Zabura 133:1–3.

“Man shafawa mai daraja” wanda ya gangaro a gemun Haruna shi ne man da aka yi amfani da shi sa’ad da aka shafe shi da ’ya’yansa maza a matsayin firistocin Allah.

Kuma za ka ɗauki daga cikin jinin da yake a bisa bagade, da kuma daga cikin man shafawa, ka yayyafa su a kan Haruna, da a kan tufafinsa, da a kan ’ya’yansa maza, da a kan tufafin ’ya’yansa maza tare da shi: haka za a tsarkake shi, da tufafinsa, da ’ya’yansa maza, da tufafin ’ya’yansa maza tare da shi. Fitowa 29:21.

Bitrus ya bayyana furcin bangaskiyar dukan almajirai, kuma a yin haka ya bayyana furcin dubu ɗari da arba’in da huɗu, waɗanda za a shafe su a matsayin firistoci haɗin kai guda ɗaya da za a ɗaga sama a matsayin tuta. “Man” da ya shafe Haruna, shi ma kamar raɓar Dutsen Hermon yake, haka kuma raɓar duwatsun Sihiyona. “Man” da “raba” su ne saƙon da ke wakiltar shafewar Ruhu Mai Tsarki.

Ku kasa kunne, ya ku sammai, ni kuwa zan yi magana; kuma ki ji, ya ke duniya, kalmomin bakina. Koyarwata za ta sauko kamar ruwan sama, maganata za ta digo kamar raba, kamar kankanin ruwan sama a kan tsiro mai laushi, kuma kamar ruwan shawa a kan ciyawa: Gama

zan shelanta sunan Ubangiji: ku ba Allahnmu girma. Kubawar Shari'a 32:1-3.

“Rauwan raba” shi ne “koyarwa” da take saukowa a kan duwatsun Sihiyona, kuma shi ne “mai” na shafewa wanda yake hada mutum dubu dari da arba'in da huɗu su zama ɗaya, waɗanda su ne firistocin Allah a kwanaki na ƙarshe. Koyarwar tana zubowa kamar ruwan sama, tana kuma saukowa a hankali kamar raba domin ana “buga ta a fili”. Ana buga ta a fili domin sama da ƙasa su saurara su ji kalmomin bakinsa, ta wurin firistoci masu haɗin kai waɗanda su ne tuta, masu shelar sakonnin Kukan Tsakar Dare da Kukan Ƙarfi.

Yaya kyawawa a kan duwatsu kafafun mai kawo bishara, mai shelar salama; mai kawo bisharar alheri, mai shelar ceto; mai cewa wa Sihiyona, Allahnki yana mulki! Masu tsaranki za su ɗaga murya; da murya ɗaya za su raira waƙa tare: gama za su ga ido da ido, sa'ad da Ubangiji zai mai da Sihiyona. Ku barke da farin ciki, ku raira waƙa tare, ya kufan Urushalima: gama Ubangiji ya ta'azantar da mutanensa, ya fanshi Urushalima. Ubangiji ya bayyana tsattsarkan hannunsa a gaban idanun dukan al'ummai; kuma dukan iyakar duniya za su ga ceton Allahnmu. Ishaya 52:7-10.

Masu tsaro na kwanaki na ƙarshe, waɗanda Bitrus yake wakilta, suna shelar ceto da salama, kuma za su kasance da haɗin kai, gama za su ga abu ɗaya ido da ido. Wannan yana faruwa ne sa'ad da “Ubangiji ya komo da Sihiyona.” Kalmar Ibrananci da aka fassara da “ya komo da” tana nufin “juya baya” ne. Sa'ad da Ubangiji ya juya baya ga Sihiyona, hakan yana nufin cewa Sihiyona ta kasance cikin bauta, kamar yadda warwatsuwar take wakilta, kuma ana juya hakan baya ne sa'ad da bautar ta ƙare.

Gama Ubangiji ya ce, Bayan cikas shekara saba'in a Babila zan ziyarce ku, in kuma cika muku alƙawarina mai kyau, ta wurin dawo da ku wannan wuri. Gama na san tunanin da nake yi game da ku, in ji Ubangiji, tunanin salama ne, ba na mugunta ba, domin in ba ku makoma da bege. Sa'an nan za ku kira gare ni, ku tafi ku yi mini addu'a, ni kuwa zan saurare ku. Za ku neme ni, ku same ni, sa'ad da za ku neme ni da dukan zuciyarku. Zan kuwa bari a same ni a gare ku, in ji Ubangiji; zan kuma mai da zaman bautarku, in tattara ku daga cikin dukan al'ummai, da daga cikin dukan wuraren da na warwatsa ku zuwa, in ji Ubangiji; zan kuma komo da ku zuwa wurin da na sa aka kwashe ku bauta. Irmiya 29:10-14.

Dukan annabawa suna magana ne game da kwanaki na ƙarshe, kuma a cikin kwanaki na ƙarshe mutanensa suna cikin bauta wadda za a juya, domin a cika shaidar annabci.

Maganar da ta zo wa Irmiya daga wurin Ubangiji, tana cewa, “Haka Ubangiji Allah na Isra'ila ya faɗa, yana cewa, Ka rubuta dukan kalmomin da na faɗa maka a cikin littafi. Gama, ga shi, kwanaki suna zuwa, in ji Ubangiji, da zan maido da bautar mutanena Isra'ila da Yahuda, in ji Ubangiji; zan kuma sa su komo ƙasar da na ba wa kakanninsu, kuma za su mallake ta.” Irmiya 30:1-3.

Bayan kwanaki uku da rabi na barci, kamar yadda Li'azaru ya yi barci na kwanaki huɗu, kuma Daniyel ya yi makoki na kwanaki ashirin da ɗaya, Mika'ilu ya ta da shaidun nan biyu, waɗanda su ne mutanensa na kwanaki na ƙarshe, ya kuma kawo su cikin haɗin kai, haka kuma ya shafe su ta wurin sakon da ake wallafawa a faɗin duniya. Wannan sakon shi ne “rabar” Dutsen Hermon (dutsa

mai tsarki), wanda ke ciyar da mabuɓɓugar Pan, wadda daga bisani take ciyar da Kogin Urdun. Shafewar da ake cika ta wurin wannan saƙo tana wakiltar shafe-shafen Yesu, wanda ya nuna lokacin da ya zama Almasihu, kamar yadda Bitrus ya bayyana.

Sa'ad da Bitrus ya bayyana Almasihu a matsayin Dan Allah, ya wakilci Almasihu a matsayin duka Dan Allah da kuma Dan mutum, kamar yadda ruwayen “kofofin jahannama” da ke ciyar da Kogin Urdun suke wakilta. Furcin Bitrus an haifar da shi ne ta wurin hurarren Ruhu Mai Tsarki, kuma wannan gaskiya ce—cewa Yesu shi ne Almasihu, Shaffaffen nan, kuma cewa Shi duka Allah ne da mutum—wadda Yesu ya bayyana a matsayin gaskiyar da za ta zama cibiyar yaƙin da za a yi gāba da mutanen Allah na kwanaki na ƙarshe, waɗanda Almasihu ya yi musu alkawarin cewa za su yi nasara, gama “kofofin jahannama” ba za su rinjayi wannan gaskiya ba.

Gaskiyar magana ita ce, a ranar 11 ga Satumba, 2001, kamar yadda aka shafe Yesu a baftismarsa, hatimin mutanen dubu ɗari da arba'in da huɗu ya fara, kuma a cikin wannan tarihin za a sami bakin ciki wanda zai kashe mutanensa na kwanaki na ƙarshe, har sai Ya ta da su daga matattu, Ya kuma juya bautarsu. Tsarin tashin daga matattu ya haɗa da haɗa mutanensa wuri guda su zama runduna mai ƙarfi wadda ake ɗagawa a matsayin tuta. Aikin tayarwa daga matattu, tsarkakewa, haɗewa wuri guda da ɗagawa, bayan mutuwa a tituna, an kwatanta shi a ayoyi goma zuwa goma sha biyar na Daniyel sura ta goma sha ɗaya, haka kuma a wasu nassosin Littafi Mai Tsarki. Amma a ayoyi goma sha uku zuwa goma sha biyar, Almasihu ya sāke kawo almajiransa zuwa Kaisariya Filibbi, zuwa Panium, kuma a can ne ake buga hatimin Allah domin har abada.

Sai idan muka fahimci zurfin waɗannan al'amura, za mu iya gane bayyanannun gaskiya da suke kunshe cikin shaidar Kaisariya Filibbi. A aya ta goma sha takwas ta sura ta goma sha shida ta Matiyu, an canja sunan Siman Barjona zuwa Bitrus, abin da yake alamta mutum dubu ɗari da arba'in da huɗu, kamar yadda aka riga aka lura a wani sabon labari. Bayyanawar lissafi da aka kafa a cikin ayar tana ɗaukaka Yesu a matsayin Mai Kirgawa Mai Al'ajabi, gama ba wai kawai za a iya fahimtar Bitrus a matsayin mai wakiltar mutum dubu ɗari da arba'in da huɗu ba, amma Matiyu 16:18 kuma alamar lissafi ce ta “phi”.

Kafin mu yi magana game da lissafin da ke da alaƙa da “phi,” ya kamata a lura cewa “phi” wani ɓangare ne na kalmar “Philippi,” suna na biyu cikin sunaye biyu na garin Panium. Aya ta goma sha takwas ta nuna cewa Yesu ya yi magana da Bitrus cikin Ibrananci, aka rubuta hakan da Helenanci, daga baya kuma aka fassara shi zuwa Turanci. Waɗannan mataƙai uku suna magana ne game da ikon Almasihu a kan Kalmarsa. Sa'ad da aka yi la'akari da kalmar tare da tsarin lissafi na ninka matsayai na lambobi, yana nuna cewa sunan Bitrus ya yi daidai da dubu ɗari da arba'in da huɗu, ta haka yana ƙara jaddada Yesu a matsayin Mai Kidaya Mai Al'ajabi. A cikin aya ɗaya ɗin nan take, inda Yesu ya yi shelar cewa zai gina ikilisiyarsa, Mai Kidaya Mai Al'ajabi ya mallaki tsarin fassarar domin ya tabbatar da cewa gaskiyar da aka wakilta a aya ta goma sha takwas ta sura ta goma sha shida za ta wakilci alamar lissafi ta “phi.”

Kuma ni kuma ina gaya maka, Kai ne Bitrus, kuma a bisa wannan dutse zan gina ikilisiyata; kofofin Jahannama kuma ba za su rinjaye ta ba. Matiyu 16:18.

Ikilisiyarsa ba kawai an gina ta ne a kan koyarwar cewa Yesu shi ne Almasihu ba, kuma cewa Shi dan Allah ne, amma kuma a kan gaskiyar cewa Shi ne Kalmar, kuma Kalmar ce ta halitta kuma take mulkin dukan abubuwa, har da lissafi, nahawu, da ayyukan mutane.

A cikinsa kuma muka sami gādo, tun da aka kaddara mu tun da farko bisa ga nufin wanda yake aikata dukan abubuwa bisa ga shawarar nufinsa. Afisawa 1:11.

Phi, wanda sau da yawa ake wakilta da harafin Helenanci φ (phi), tabbatacciyar kima ce ta lissafi wadda kusan take daidai da 1.618033988749895. Wannan lamba an san ta da sunan rabon zinariya ko kuma ma'aunin Allahntaka. Ita "lamba marar hankali" ce, ma'ana ba za a iya bayyana ta a matsayin kaso mai sauƙi ba, kuma wakilcinta a tsarin goma-goma yana ci gaba har abada ba tare da maimaituwa ba.

Adadin zinariya yana da kaddarori masu yawa na ban mamaki, kuma yana bayyana a mahallai dabam-dabam cikin lissafi, fasaha, gine-gine, halitta, da sauran fannoni. Sau da yawa ana same shi a cikin siffofi na lissafin siffa, kamar murabba'ai masu kusurwa huɗu, pentagon, da dodecahedron, inda rabon gefen da ya fi tsawo zuwa gefen da ya fi guntu yake daidai da phi.

A cikin fasaha da gine-gine, ana daukar rabon zinariya cewa yana haifar da ma'aunai masu gamsar da ido ta fuskar kyawu. An yi amfani da shi ta wajen masu fasaha da masu gine-gine a tsawon tarihi, tun daga tsoffin wayewoyi har zuwa zamanin Renaissance da ma abin da ya biyo bayansa, wajen tsara tsare-tsare, gine-gine, da ayyukan fasaha. A ilimin lissafi, rabon zinariya yana bayyana a cikin nau'o'in daidaitattun lissafi da jere-jeren lambobi daban-daban, ciki har da jerin Fibonacci, inda kowane ɓangare shi ne jimillar ɓangarori biyu da suka gabace shi. Yayin da ɓangarorin jerin Fibonacci suke karuwa, rabon tsakanin ɓangarori masu jere yana kara kusantowa ga phi.

A aya ta 16:18, muna samun phi na lissafi (1.618...). Yesu, Allah "wanda yake aikata dukan abu bisa ga shawarar nufinsa kansa," ya kaddara ya sanya sa hannunsa na kasancewa Palmoni, Mai Al'ajabi na Lamba, ko Mai Kididdige Sirrorori, cikin yanayin kasar annabci da ke bayyana filin yaƙin ikilisiyarsa da kofofin jahannama a kwanakin karshe. A wannan filin yaƙin annabci, ta wurin ikonsa a kan lambobi, ya wakilta dubu ɗari da arba'in da huɗu da "Bitrus", wanda aka canja masa suna daga "Siman" — mai jin saƙon kurciya — zuwa "Bitrus", ta haka yana yi wa dubu ɗari da arba'in da huɗu alama a matsayin mutanen alkawarinsa na kwanakin karshe.

"Dutsen" da Ya zaɓa ya gina cocinsa a kai shi ne dutsen harsashi, harsashi da kuma babban dutsen kusurwa na "sau bakwai" na Littafin Firistoci ashirin da shida, gama babu wani harsashi na gaskiya da ba Almasihu ba ne. Daga baftismar Almasihu, lokacin da Simon ya "ji" saƙon kurciya har zuwa gicciyen Tekun Matattu, tsawon kwanaki dubu ɗaya da ɗari biyu da sittin, sau biyu a kowace rana, ana yin hadayar safiya da ta yamma, sai dai a ranar karshe ta kwanaki dubu ɗaya da ɗari biyu da sittin ɗin, gama a wannan rana hadayar yamma ta kubuce daga hannun firist, kuma a kan gicciye Almasihu ya mutu a matsayin hadaya ta dubu biyu da ɗari biyar da ashirin.

"Duka tsoro ne da rikicewa. Firist ɗin yana gab da yanka hadayar; amma wuƙar ta fādi daga hannunsa marar karfi, kuma ɗan ragon ya kubuta. Misali ya haɗu da cika abin da yake nuni da shi a cikin mutuwar Dan Allah. An miƙa babbar hadaya. An buɗe hanyar shiga Wuri Mafi

Tsarki. An shirya sabuwar hanya mai rai domin kowa. Ba sauran buƙatar ɗan Adam mai zunubi, mai baƙin ciki ya jira zuwan babban firist.” The Desire of Ages, 757.

“dutsen” da zai gina ikilisiyarsa a kansa shi ne dutsen gindin da magina suka ƙi, adadinsa kuwa shi ne “dubu biyu da ɗari biyar da ashirin.” A cikin gajeriyar aya guda, Almasihu ya gabatar da kansa a matsayin Mai Iko a kan dukan abubuwa, kuma sa’ad da ya yi haka yana tsaye yana magana a ayoyi na goma sha uku zuwa goma sha biyar na Daniel sura ta goma sha ɗaya.

Ni kuma ina gaya maka cewa, kai ne Bitrus, kuma a kan wannan dutse zan gina ikkilisiyata; ƙofofin jahannama kuma ba za su rinjaye ta ba. Matiyu 16:18.

Za mu ci gaba da wannan nazari a talifi na gaba.

“Abubuwan da suke a boye na Ubangiji Allahmu ne; amma abubuwan da aka bayyana namu ne da na ‘ya’yanmu har abada.’ Kubawar Shari’a 29:29. Yadda Allah ya aikata aikin halitta daidai, bai taɓa bayyana wa mutane ba; ilimin ɗan adam ba zai iya binciko asiran Madaukaki ba. Ikonsa na halitta ba ya misaltuwa ga fahimta kamar yadda wanzuwarsa ma ba ta misaltuwa ga fahimta.”

“Allah ya ƙyale ambaliyar haske a zubo wa duniya duka a fannonin kimiyya da fasaha; amma sa’ad da mutanen da ake ɗauka masu ilimin kimiyya suka tattauna waɗannan batutuwa daga mahangar ɗan’adam kaɗai, tabbatacce za su kai ga kuskuren ƙarshe. Yana iya zama ba laifi ba ne a yi hasashe fiye da abin da maganar Allah ta bayyana, idan ra’ayoyinmu ba su saba wa gaskiyar da aka samu a cikin Nassosi ba; amma waɗanda suka bar maganar Allah, suna kuma neman su bayyana ayyukan halittarsa bisa ƙa’idojin kimiyya, suna ta yawo ne ba tare da taswira ko kamfas ba a kan tekun da ba a sani ba. Manya-manyan hankula ma, in ba a shiryar da su da maganar Allah cikin bincikensu ba, sukan rikice a ƙoƙarinsu na gano dangantakar kimiyya da wahayi. Domin Mahalicci da ayyukansa sun fi ƙarfin fahimtarsu ƙwarai, har ba sa iya bayyana su da dokokin halitta, sai su ɗauki tarihin Littafi Mai Tsarki a matsayin abin da ba za a dogara da shi ba. Waɗanda suke shakka game da amincin rubuce-rubucen Tsohon Alkawari da Sabon Alkawari, za a kai su su ɗauki wani mataki gaba, su kuma yi shakka game da wanzuwar Allah; sa’an nan kuwa, da suka rasa matattakalarsu, za a bar su suna fama a kan duwatsun rashin bangaskiya.”

“Waɗannan mutane sun rasa sauƙin bangaskiya. Ya kamata a kasance da tabbatacciyar bangaskiya ga ikon Allahntaka na Kalmar Allah mai tsarki. Bai kamata a gwada Littafi Mai Tsarki da ra’ayoyin mutane game da kimiyya ba. Ilimin ɗan adam jagora ne marar tabbas. Masu shakka waɗanda suke karanta Littafi Mai Tsarki domin su yi suka da gardama, na iya, ta dalilin rashin cikakkiyar fahimta ko ta kimiyya ko ta wahayi, su yi iƙirarin gano sabani a tsakaninsu; amma idan an fahimce su yadda ya kamata, suna cikin cikakkiyar jituwa. Musa ya rubuta ne ƙarƙashin jagorancin Ruhun Allah, kuma ingantacciyar ƙa’idar ilimin ƙasa ba za ta taɓa da’awar gano abubuwan da ba za a iya daidaita su da kalmominsa ba. Dukan gaskiya, ko a cikin yanayi ko a cikin wahayi, tana da daidaito da kanta cikin dukkan bayyanarta.”

“A cikin maganar Allah ana tayar da tambayoyi masu yawa waɗanda ko manyan malamai mafi zurfin ilimi ba za su taɓa iya ba da amsa gare su ba. Ana jawo hankali zuwa ga waɗannan batutuwa domin a nuna mana irin yalwar abubuwan da suke akwai, har ma a cikin al’amuran

gama-gari na rayuwar yau da kullum, waƙanda iyakantattun hankula, tare da dukan hikimar da suke taƙama da ita, ba za su taɓa fahimta sarai ba.

“Duk da haka mutanen kimiyya suna zaton za su iya fahimtar hikimar Allah, wato abin da Ya yi ko kuma abin da Zai iya yi. Ra’ayin da ya fi yawa shi ne cewa an taƙaita Shi da dokokinsa na Kansa. Mutane ko dai suna musun ko suna yin biris da wanzuwarsa, ko kuma suna tsammanin za su iya bayyana kome, har ma da aikin Ruhunsa a kan zuciyar mutum; kuma ba su ƙara girmama sunansa ko jin tsoron ikonsa ba. Ba sa gaskata da abin da ya fi ƙarfin dabi’a, domin ba su fahimci dokokin Allah ko ikonsa marar iyaka na aikata nufinsa ta wurinsu ba. Kamar yadda aka saba amfani da shi, kalmar ‘dokokin dabi’a’ ta ƙunshi abin da mutane suka iya ganowa game da dokokin da suke tafiyar da duniya ta zahiri; amma iliminsu yana da matuƙar iyaka, kuma fili yana da faɗi ƙwarai wanda Mahalicci zai iya aiki a cikinsa cikin jituwa da dokokinsa na Kansa, duk da haka gaba ɗaya fiye da fahimtar halittu masu iyaka!”

“Mutane da yawa suna koyarwa cewa abu yana da ikon rai—wato, ana ba wa abu wasu halaye, sa’an nan a bar shi ya yi aiki ta wurin nasa kuzarin da yake tattare da shi; kuma cewa ayyukan halitta suna gudana bisa jituwa da tabbatattun dokoki, waƙanda Allah da kansa ba zai iya tsoma baki a cikinsu ba. Wannan kimiyya ce ta ƙarya, kuma Maganar Allah ba ta goyi bayanta. Halitta baiwar Mahaliccinta ce. Allah ba ya soke dokokinsa ko ya yi aiki sabanin su, amma kullum yana amfani da su a matsayin kayan aikinsa. Halitta tana ba da shaida game da wani hankali, wani kasancewa, wani kuzari mai aiki, wanda ke aiki a ciki da ta wurin dokokinta. A cikin halitta akwai ci gaba da aikin Uba da Da. Kristi ya ce, ‘Ubana yana aiki har yanzu, ni ma ina aiki.’ Yohanna 5:17.”

“Lawiyawa, cikin waƙarsu da Nehemiya ya rubuta, suka rera, ‘Kai, kai kaɗai, ne Ubangiji; Kai ne ka yi sama, sammai na sammai, tare da dukan rundunarsu, ƙasa, da dukan abin da yake cikinta, ... kai kuma kana kiyaye su duka.’ Nehemiya 9:6. Game da wannan duniya, aikin halittar Allah ya riga ya cika. Gama ‘ayyukan kuwa sun cika tun daga kafuwar duniya.’ Ibraniyawa 4:3. Amma ikonSa har yanzu yana aiki wajen riƙe abubuwan halittarSa. Ba don inji da aka taɓa sa wa motsi ya ci gaba da aiki da ƙarfinsa na ciki ba ne bugun jini ke gudana, numfashi kuma ke biye da numfashi; a’a, kowane numfashi, kowane bugun zuciyar, shaida ne na kulawarSa mai cika kome, Shi wanda a cikinsa ‘muke rayuwa, muke motsi, muke kuma da wanzuwarmu.’ Ayyukan Manzanni 17:28. Ba saboda wani ƙarfi na ciki ba ne ƙasa shekara bayan shekara take fitar da albarkatunta kuma take ci gaba da zagayawa kewaye da rana. Hannun Allah ne yake jagorantar taurari kuma yana tsare su a matsayinsu cikin tsararren tafiyarsu ta cikin sammai. Shi ne ‘Yakan fito da rundunarsu bisa ga ƙidaya; Yakan kira su duka da sunaye; saboda girman ikonsa, domin yana da ƙarfi cikin iko; babu ko ɗaya da yake rasa.’ Ishaya 40:26. Ta wurin ikonSa ne tsirrai suke yalwata, ganye suke fitowa, furanni kuma suke yin toho. Shi ne ‘Yakan sa ciyawa ta tsiro a kan duwatsu’ (Zabura 147:8), kuma ta wurinsa ne kwaruruka suke zama masu albarka. ‘Dukan namun dajin ... suna neman abincinsu daga wurin Allah,’ kuma kowace halitta mai rai, daga mafi ƙanƙantar ƙwari har zuwa mutum, kullum tana dogara ga kulawarSa ta tanadi. Cikin kyawawan kalmomin mai zabura, ‘Waɗannan duka suna jiranka ne.... Abin da ka ba su, sukan tattara: Ka buɗe hannunka, sai su ƙoshi da alheri.’ Zabura 104:20, 21, 27, 28. MaganarSa ce take mulkin abubuwan halitta; Yakan rufe sammai da gizagizai, ya kuma shirya ruwan sama domin ƙasa. ‘Yakan ba da dusar ƙanƙara kamar ulu:

Yakan warwatsa sanyi fari kamar toka.' Zabura 147:16. 'Sa'ad da ya furta muryarsa, sai a sami tarin ruwaye a cikin sammai, kuma yakan sa tururi su tashi daga iyakar duniya; Yakan yi wal'kiya tare da ruwan sama, ya kuma fitar da iska daga taskokinsa.' Irmiya 10:13."

"Allah shi ne tushen kome. Duk wata kimiyya ta gaskiya tana da jituwa da ayyukansa; duk wata tarbiyya ta gaskiya tana kaiwa ga biyayya ga mulkinsa. Kimiyya tana buɗe sabbin al'ajibai ga ganimu; tana tashi sama kwarai, tana kuma bincika sabbin zurfafa; amma ba ta kawo wani abu daga bincikenta da ya saba wa wahayi na Allahntaka. Jahilci na iya kofarin goyon bayan ra'ayoyin karya game da Allah ta wajen jingina da kimiyya, amma littafin halitta da rubutacciyar Kalma suna ba da haske ga juna. Ta haka ne ake bishe mu zuwa ga bauta wa Mahalicci da kuma samun amintacciyar dogara ga Kalmarsa cikin fahimta." Patriarchs and Prophets, 113–115.